

9 урок
29.09.2022

**Прислів'я та приказки —
перлини народної мудрості.
Художнє відтворення в
прислів'ях і приказках
життєвого досвіду багатьох
поколінь українців,
узагальнення суспільних
поглядів на духовні цінності,
норми моралі та етики**

*...Немає
Мудріших, ніж народ, учителів;
У нього кожне слово — це перлина,
Це праця, це натхнення, це людина.*

М. Рильський

ДІМ
НАРОДНОЇ МУДРОСТІ

Міфи

Легенди

Казки

Загадки

Прислів'я

Приказки

ФОЛЬКЛОР (усна народна творчість) – це твори, які виникли в сиву давнину й передавалися в усній формі.

ДОПОВНІТЬ СХЕМУ

ЖАНРИ ФОЛЬКЛОРУ

```
graph TD; A[ЖАНРИ ФОЛЬКЛОРУ] --> B[МАЛІ ЖАНРИ ФОЛЬКЛОРУ]; A --> C[ВЕЛИКІ ЖАНРИ ФОЛЬКЛОРУ]; B --> D[...]; C --> E[...];
```

МАЛІ ЖАНРИ
ФОЛЬКЛОРУ

...

ВЕЛИКІ ЖАНРИ
ФОЛЬКЛОРУ

...

ДОПОВНІТЬ СХЕМУ

ЖАНРИ ФОЛЬКЛОРУ

```
graph TD; A[ЖАНРИ ФОЛЬКЛОРУ] --> B[МАЛІ ЖАНРИ ФОЛЬКЛОРУ]; A --> C[ВЕЛИКІ ЖАНРИ ФОЛЬКЛОРУ]; B --> D["загадка, прислів'я, приказка, скоромовка, лічилка..."]; C --> E["легенда, переказ, міф, казка..."];
```

МАЛІ ЖАНРИ
ФОЛЬКЛОРУ

ВЕЛИКІ ЖАНРИ
ФОЛЬКЛОРУ

загадка, прислів'я,
приказка,
скоромовка,
лічилка...

легенда, переказ, міф,
казка...

Порівняй!

ПРИКАЗКА

Голод не тітка.

Часом з квасом.

Гнатися за двома
зайцями.

ПРИСЛІВ'Я

- Голод не тітка, пиріжка не принесе.

- Часом з квасом, часом з водою.

- Поженешся за двома зайцями – жодного не здоженеш.

ПРИСЛІВ'Я -

лаконічний крилатий народний вислів, у якому у високохудожній формі виражено повчальний життєвий досвід і мудрість народу.

СКЛАДАЄТЬСЯ З ДВОХ ЧАСТИН.

- Поженешся за двома зайцями

- жодного не здоженеш.

ЗАПАМ'ЯТАЙ!

ПРИКАЗКА-

стислий крилатий народний вислів, близький до прислів'я, іноді це скорочене прислів'я, але без властивого йому повчального значення.

СКЛАДАЄТЬСЯ З ОДНІЄЇ ЧАСТИНИ.

- Гнатися за двома зайцями.

ЗАПАМ'ЯТАЙ!

ЗАПАМ'ЯТАЙ!

ПРИПОВІДКА-

так у західних областях України називали прислів'я, приказки та інші короткі й мудрі образні вислови.

ПРИКАЗКА

ПРИСЛІВ'Я

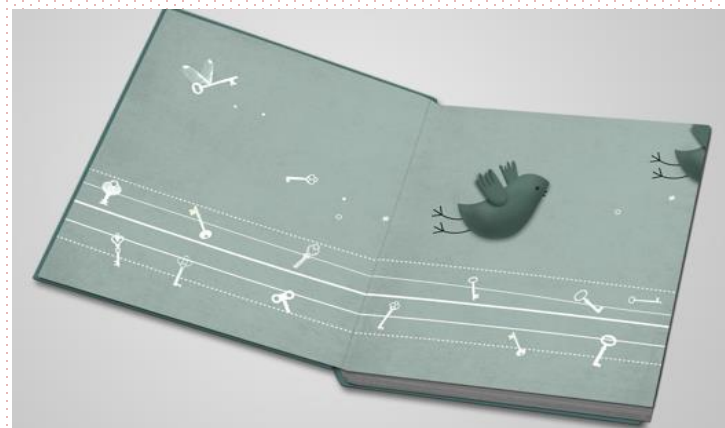
ПРИПОВІДКА

ПОМІРКУЙ

ДОПОВНІТЬ СХЕМУ

ПРИСЛІВ'Я	СПІЛЬНІ РИСИ	ПРИКАЗКА
<ul style="list-style-type: none">✓ відображає узагальнені факти;✓ завжди закінчена думка;✓ має повчальний висновок;✓ здатне змінювати свій зміст залежно від застосування в розмовній чи писемній мові.	<p>узагальнення народного досвіду;</p> <p>стислість висловленої думки;</p> <p>влучність і поетичність;</p> <p>використання слів у прямому й переносному значеннях.</p>	<ul style="list-style-type: none">✓ конкретизує факти, відзначає окремі явища;✓ незакінчене речення;✓ немає повчального змісту;✓ уживається для того, щоб підсилити мову, надати їй особливої виразності, влучно сказати про якусь подію чи поведінку людини.

Львівська художниця *Анастасія Стефурак* проілюструвала українські прислів'я. Вона символічно зобразила їх сенс: намалювала горобця, що влітає з рота; слова, що, як стріли, ранять серце. За допомогою розмірів літер показала, як робити з мухи слона.

Гра «Збери прислів'я»

Під носом
косовиця, а ...

Борода
виросла, а ...

... один одним
дивувались.

Дурень з
дурнем
зустрічались,
....

.... язик
довгий.

... муха не
влетить.

Шовкова
борідка, та ...

У закритий рот
....

Порожній млин
і ...

... без вітру
меле.

.... Розуму
рідко.

... розуму не
принесла.

... похвала
дурного.

Догана
мудрого більше
коштує, ніж ...

Доберіть прислів'я та приказки

Яким прислів'ям чи
приказкою оцінять вашу
працю, якщо ви швидко і
якісно щось
відремонтуйте?

Діло майстра величає.

Доберіть прислів'я та приказки

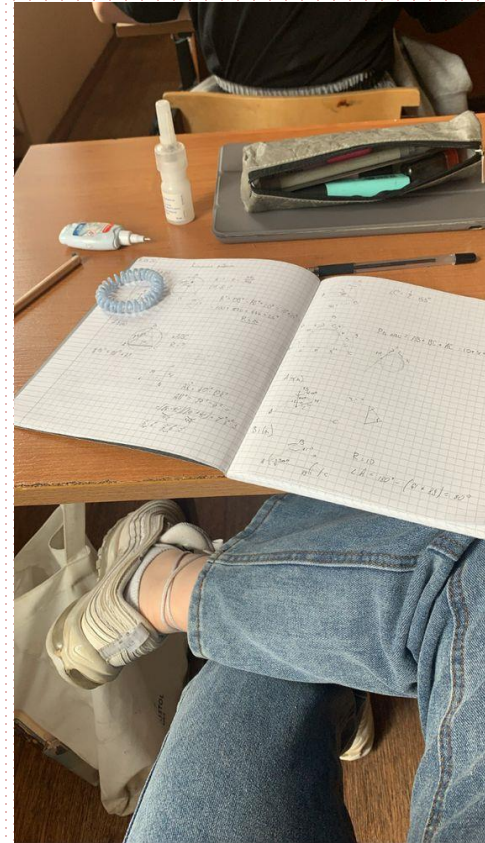
Який вислів пригадаєте,
коли самотійно щось не
зможете зробити, а
разом з товаришем
виконаєте швидко?

Одна голова- добре, а дві -краще.

Доберіть прислів'я та приказки

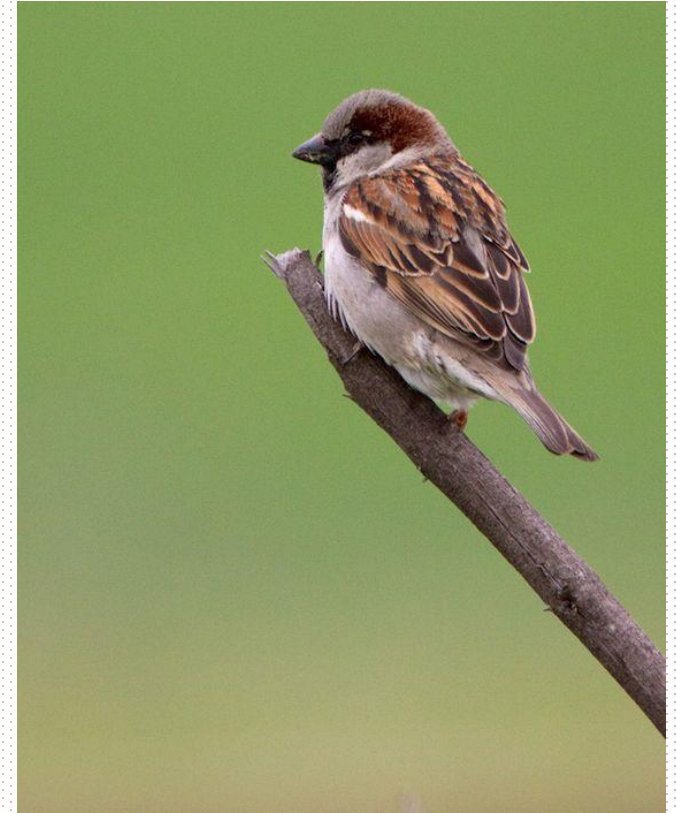
Яке прислів'я скаже
вчитель, коли ви здасте
контрольну роботу
першим(ою), але з
помилками?

Поспішиш – людей насмішиш.

Доберіть прислів'я та приказки

Яким прислів'ям
попередите товариша про
те, що слова не повернеш
назад?

Слово - не горобець, вилетить – не
спіймаєш.

Доберіть прислів'я та приказки

Який вислів ви скажете
товаришу, який буде
виконувати одночасно
декілька справ ?

На двох стільцях не всидиш.

Доберіть прислів'я та приказки

Яку приказку скажеш
товаришу, про якого тільки
що згадували, а він, ніби
почувши, прийшов?

Про вовка промовка.

Доберіть прислів'я та приказки

Коли ви тривалий час не
були вдома й нарешті
повернулися, яке прислів'я
скажете?

Усюди добре, а вдома - найкраще.

Доберіть прислів'я та приказки

Яке прислів'я допоможе вам
відшукати дорогу в
незнайомому місті?

Язык до Києва доведе.

Доберіть прислів'я та приказки

Якщо з вами трапиться біда
й на допомогу прийдуть
друзі, яке прислів'я
згадаєте?

Друзі пізнаються в біді.

**Особливості
виразного
читання
прислів'їв**

прислів'я читають дещо уповільнено;

найважливіші слова виділяють за допомогою логічного наголосу;

почуття, навіяні змістом прислів'я, передають відповідною інтонацією;

вираз обличчя при читанні може бути захопленим, радісним, гнівним, насмішкуватим тощо.

«Прислів'я гніваються, печаляться, сміються,
веселяться, плачуть, зітхають, стогнуть,
жартують, допікають, лякають, остерігають,
вчать... — словом, відображають стільки ж
почуттів, скільки є їх у народі».

А якої мудрості із прислів'їв та приказок
навчилися ви?

Це цікаво!

Іван Франко записав
31091 приказку.

БЕСІДА

- Назвіть особливості прислів'їв і приказок як жанру фольклору?
- Що в них спільного і чим вони відмінні?
- Чому прислів'я й приказки називають «перлинами народної мудрості»?
- Чи вважаєте ви їх сучасними? Відповідь аргументуйте.